

ปัจจัยทำนายความรักใคร่ผูกพันระหว่างบิดากับทารก

เพ็ญนภา บุญยก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก

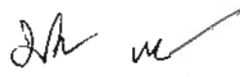
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

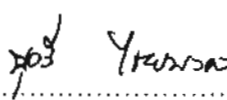
มกราคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

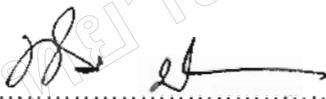
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ เพ็ญภา นุญยก ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

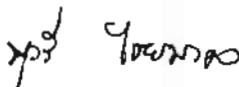

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนิรัตน์ ภาคูป)

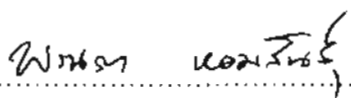

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

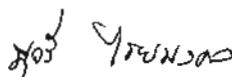

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ ประสบกิตติคุณ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนิรัตน์ ภาคูป)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์)

คณะพยาบาลศาสตร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)
วันที่ 23 เดือน มกราคม พ.ศ. 2558

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. มณีรัตน์ ภาณุรูป อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแนวทางการปรับปรุง แก้ไข จุดบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน เอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ความรู้ ข้อคิดและข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ ทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล หัวหน้า และเจ้าหน้าที่บุคลากร หอผู้ป่วยนอกกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลสิรินธร ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณหัวหน้า พี่ ๆ น้อง ๆ พยาบาลวิชาชีพ และเจ้าหน้าที่หอผู้ป่วยสูตินรีเวชกรรม ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ ทั้งในด้านกำลังใจ และการจัดสรรเวลา คอยให้คำแนะนำ สนับสนุนให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ท้ายสุดนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อพัน คุณแม่พรศรี บุญยก และพี่ ๆ ที่ให้กำลังใจ ให้การสนับสนุนแก่ผู้วิจัยเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจในการทำวิจัยให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็นกตัญญูจดเวทิตาแด่ บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีส่วนร่วมในการทำวิจัยครั้งนี้ ทั้งที่ได้กล่าวถึงและไม่ได้กล่าวถึง ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่านานนี้

เพ็ญนภา บุญยก

53910255: สาขาวิชา: การพยาบาลเด็ก; พย.ม. (การพยาบาลเด็ก)

คำสำคัญ: ความคาดหวังเพศของทารก/ พื้นอารมณ์ของทารก/ การรับรู้ความสามารถของบิดาในการเลี้ยงดูทารก/ ความสัมพันธ์ของคู่สมรส/ ความรักใคร่ผูกพันระหว่างบิดากับทารก
 เพ็ญญา บุญยง: ปัจจัยทำนายความรักใคร่ผูกพันระหว่างบิดากับทารก (PREDICTORS OF FATHER – INFANT BONDING) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: มณีรัตน์ ภาณุรูป Ph.D.,
 นุจรี ไชย มงคล, Ph.D. 86 หน้า. ปี พ.ศ. 2558.

การวิจัยแบบหาความสัมพันธ์เชิงทำนายครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทำนาย ได้แก่ ความคาดหวังเพศของทารก พื้นอารมณ์ของทารก การรับรู้ความสามารถของบิดาในการเลี้ยงดูทารก และความสัมพันธ์คู่สมรส กับความรักใคร่ผูกพันระหว่างบิดากับทารก กลุ่มตัวอย่างเป็น บิดาที่มีบุตรอายุแรกเกิดถึง 1 ปีจำนวน 84 ราย ที่พาบุตรมารับบริการที่คลินิกสุขภาพเด็กดี โรงพยาบาลสิรินธร สังกัดสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการคัดเลือกแบบสะดวก ระหว่างเดือน พฤษภาคม ถึง เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2557 เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของบิดา มารดาและทารก แบบสอบถามพื้นอารมณ์ของทารก แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของบิดาในการเลี้ยงดูทารก แบบสอบถามความสัมพันธ์คู่สมรส และแบบสอบถามความรักใคร่ผูกพันระหว่างบิดากับทารก มีค่าความเชื่อมั่นอัลฟาของครอนบาคเท่ากับ .76, .92, .89 และ .93 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าพิสัย สถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า พื้นอารมณ์ของทารกมีความสัมพันธ์กับความรักใคร่ผูกพันระหว่าง บิดากับทารกในทิศทางบวก ระดับต่ำ ($r = .217, p < .05$) และการรับรู้ความสามารถของบิดาในการเลี้ยงดูทารกมีความสัมพันธ์กับความรักใคร่ผูกพันระหว่างบิดากับทารกในทิศทางบวก ระดับปานกลาง ($r = .519, p < .001$) การรับรู้ความสามารถของบิดาในการเลี้ยงดูทารก เป็นปัจจัยเดียว ที่สามารถทำนายความรักใคร่ผูกพันระหว่างบิดากับทารกได้ดีที่สุด ซึ่งสามารถทำนายได้ร้อยละ 27 ($F_{1,83} = 30.262, p < .001$)

ผลการวิจัยครั้งนี้มีแสดงให้เห็นว่า ความรักใคร่ผูกพันระหว่างบิดากับทารกเป็นสิ่งสำคัญ และการรับรู้ความสามารถของบิดาในการเลี้ยงดูทารกมีอิทธิพลต่อความรักใคร่ผูกพันระหว่างบิดากับทารก ดังนั้นพยาบาลควรส่งเสริมให้บิดามีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเลี้ยงดูทารก ตั้งแต่ในระยะที่มารดาตั้งครรภ์ เพื่อเป็นการส่งเสริมความรักใคร่ผูกพันระหว่างบิดาและทารก และส่งผลต่อพัฒนาการที่ดีของทารกเมื่อเติบโตขึ้น

53910255: MAJOR: PEDIATRIC NURSING; M.N.S (PEDIATRIC NURSING)

KEYWORD: EXPECTATION OF THE BABY'S GENDER/ INFANT TEMPERAMENT/
SELF – EFFICACY OF FATHER IN REARING/ SPOUSE RELATIONSHIP/
FATHER – INFANT BONDING

PENNAPA BOONYOK: PREDICTORS OF FATHER – INFANT BONDING.

ADVISORY COMMITTEE: MANEERAT PHAKTOOP, Ph.D., NUJJAREE CHAIMONGKOL,
Ph.D. 86 P. 2015.

This correlational predictive research aimed to examine factors predicting father – infant bonding including expectations of baby's gender, infant temperament, self-efficacy of father in rearing and spouse relationship. Samples included 84 fathers which their newborn babies in well-child health clinic at Sirindhorn Hospital, Office of Medical, Bangkok, Convenience sampling was used to recruit the samples between May and June 2014. Research tools consisted of demographic information recording form parents and infants, the infant temperament questionnaire, the self - efficacy of father in rearing infant questionnaire, the spouse relationship questionnaire and the father – infant bonding questionnaire. Cronbach alpha's reliabilty were .76, .92, .89, and .93, respectively. Data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, range, Pearson's correlation and multiple regression analysis.

Results showed that infant temperament had a low positive direction ($r = .217$, $p < .05$) and self - efficacy of father in rearing had moderately positive direction ($r = .519$, $p < .001$) with father – infant bonding. There had only one factor predicted, self - efficacy of fathers in rearing could predict father – infant bonding 27 percentage ($F_{1, 83} = 30.262$, $p < .001$).

Suggestion of this research, father – infant bonding is important and self – efficacy was influence with father – infant bonding. Thus the nurses should promote to self – efficacy in rearing in newborn when mother were pregnancy for promote father – infant bonding and good development of children in the future.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัยและเหตุผลสนับสนุน.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการจากการวิจัย.....	9
ขอบเขตการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของทารก.....	11
แนวคิดและทฤษฎีความรักใคร่ผูกพัน.....	13
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความรักใคร่ผูกพันระหว่างบิดากับทารก.....	17
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	27
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	27
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	28
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย.....	32
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	35
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป.....	35
ส่วนที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย ของพื้นที่อารมณ์ทารก การรับรู้ความสามารถของบิดาในการเลี้ยงดูทารก ความสัมพันธ์ของกลุ่มสมรส และความรักใคร่ผูกพันระหว่างบิดากับทารก.....	39
ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังเพศของทารก พื้นที่อารมณ์ของทารก การรับรู้ความสามารถของบิดาในการเลี้ยงดูทารก ความสัมพันธ์ของกลุ่มสมรส กับสัมพันธภาพระหว่างบิดากับทารก.....	41
ส่วนที่ 4 ปัจจัยทำนาย ได้แก่ ความคาดหวังเพศของทารก พื้นที่อารมณ์ทารก การรับรู้ความสามารถของบิดาในการเลี้ยงดูทารก ความสัมพันธ์ของกลุ่มสมรส ต่อความรักใคร่ผูกพันระหว่างบิดากับทารก.....	43
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	45
สรุปผลการวิจัย.....	45
อภิปรายผล.....	46
ข้อจำกัดการวิจัย.....	49
ข้อเสนอแนะ.....	49
บรรณานุกรม.....	50
ภาคผนวก.....	58
ภาคผนวก ก.....	59
ภาคผนวก ข.....	76
ภาคผนวก ค.....	81
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	86

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลทั่วไปของบิดา และมารดา ของทารก.....	36
2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนครอบครัว.....	37
3 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของทารก.....	38
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย ของคะแนนพื้นอารมณ์ทารก.....	39
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย ของคะแนนการรับรู้ความสามารถของ บิดาในการเลี้ยงดูทารก.....	40
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย ของคะแนนความสัมพันธ์ของคู่สมรส.....	40
7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา กับความรักใคร่ ผูกพันระหว่างบิดากับทารก.....	42
8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ระหว่างตัวแปรต้น กับตัวแปรต้น.....	43
9 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรที่ร่วมกันทำนายความรักใคร่ผูกพันระหว่าง บิดากับทารก.....	44

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University